

ASUINPAIKKA NÄKYVÄ PÄIVÄKOTI-IKÄISTEN LASTEN MOTORISISSA TAIDOISSA

Esittäjä: Donna Niemistö

Kirjoittaja(t): Niemistö, Donna (1); Juutinen-Finni, Taija (1); Haapala, Eero A. (1, 2); Cantell, Marja (3); Korhonen, Elisa (1); Sääkslahti, Arja (1)

Taustayhteistö(t): 1) Liikuntatieteellinen tiedekunta, Jyväskylän yliopisto, 2) Biolääketieteen yksikkö, Itä-Suomen yliopisto, 3) Yhteiskuntatieteiden tiedekunta, Groningenin yliopisto, Hollanti

TAUSTA:

Fyysinen ympäristö on yhteydessä lasten monipuolisen ja turvallisen liikkumisen mahdollisuuksiin. Ympäristö voi tukea, mutta myös vähentää liikkumista. Tyypillisesti lasten motoriikkaa, harrastamisen määrää ja ulkona vietettyä aikaa verrataan eri maiden välillä, mutta alueellisten erojen tarkastelu yhden maan sisällä on harvinaisempaa. Suomessa erilaisia mahdollisuuksia liikkumiseen, harrastamiseen ja ulkona vietettyyn aikaan tarjoavat mm. elinympäristön maantieteellinen sijainti (Etelä-, Keski- tai Pohjois-Suomi) sekä alueen asukastiheys (pääkaupunkiseutu, kaupunki, taajama tai maaseutu). Tässä tutkimuksessa mitattiin päiväkotilasten motorisia perustaitoja ja tutkittiin, onko lasten taidoilla, ulkona vietetyn ajan määrällä tai liikunnan harrastamisessa eroja asuinpaikkojen maantieteellisen sijainnin ja asukastiheyden perusteella.

MENETELMÄT:

Tutkimuksen aineisto kerättiin vuosina 2015–2016 eri puolilta Suomea satunnaistetulla ryväotannalla. Satunnaistamisessa huomioitiin päiväkodin maantieteellinen sijainti sekä asukastiheys. Yhteensä 37 päiväkotia osallistui tutkimukseen. Maantieteellisesti 17 päiväkotia sijaitsi Etelä-Suomessa, 13 Keski-Suomessa ja 7 Pohjois-Suomessa. Asukastiheyden perusteella 6 päiväkotia sijaitsi pääkaupunkiseudulla, 17 kaupungeissa, 7 taajamissa sekä 7 maaseudulla. Yhteensä 945 lasta (50.1 % poikia, ikä 3-7 vuotta) osallistui TGMD-3-mittarilla tehtyihin motorisiin taitotesteihin. Lasten ulkona vietetty määrä päiväkotipäivän jälkeen sekä osallistuminen liikunnan harrastamiseen kysyttiin lasten vanhemmilta kyselylomakkeella. Motoriset taidot, ulkona vietetty aika ja liikunnan harrastaminen kuvattiin keskiarviolla ja keskihajonnoilla. Koska tytöt ja pojat erosivat toisistaan motorisissa taidoissa ja ulkona vietetyn ajan määrässä, muut tilastanalyysit tehtiin erikseen tytöille ja pojille. Motoristen taitojen yhteys ulkona vietettyyn aikaan ja harrastamiseen selvitettiin ikävakioidulla osittaiskorrelaatiolla. Sukupuoli- sekä alueellisten erojen selvittämiseksi käytettiin sekamallianalyysia.

TULOKSET:

Maaseudulla asuvilla lapsilla oli muita paremmat motoriset taidot ja he viettivät eniten aikaa ulkona. Pääkaupunkiseudulla asuvat lapset osallistuivat eniten liikuntaharrastuksiin. Tytöt olivat poikia parempia liikkumistaidoissa. Pojat olivat tyttöjä parempia palloilutaidoissa, motoristen taitojen kokonaispistemäärässä ja he viettivät tyttöjä enemmän aikaa ulkona. Ulkona vietetty aika ja harrastamisen määrä olivat yhteydessä positiivisesti motorisiin taitoihin kaikilla muilla, paitsi maaseudun lapsilla.

JOHTOPÄÄTÖKSET:

Korkeampi asukastiheys eli asuminen pääkaupunkiseudulla oli yhteydessä muita heikompiin motorisiin taitoihin. Samat lapset myös viettivät vähemmän aikaa ulkona päiväkotipäivän jälkeen. Tulokset osoittavat monipuolisten arkiympäristöjen olevan erittäin tärkeitä lasten liikkumisen ja motoristen taitojen kehittymisen kannalta.

SOVELLETTAVUUS:

Harrastamisen ja ulkona vietetyn ajan mahdollisuudet sekä niiden tasavertaisuuden lisääminen on yhteiskunnallisesti merkittävää. Koska motoriset taidot ovat polarisoituneet viime vuosina, on oleellista tutkia lasten elinympäristöä ja sen yhteyttä motorisiin taitoihin. Ympäristösuunnittelussa tulisi ottaa huomioon turvallisuus, monipuolisuus ja lasten mahdollisuus liikkua itsenäisesti. Alueellisen tasavertaisuuden näkökulmasta on hyvä tunnistaa ja kehittää maan sisäisiä eroja asuinpaikkojen välillä ja näin tukea lasten motorisia taitoja.